

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Ася Захариева Кръстева, дмн,
доцент към катедра „Образна и орална диагностика“, ФДМ, МУ – София,
определена за член на Научното жури със заповед № Р-109-533/ 07.08.2018 г.

относно

дисертационен труд за присъждане на научна степен
„Доктор на науките“

на тема: „Комплексно дентално лечение на деца под обща анестезия“,

с автор: доц.д-р Радосвета Стоянова Андреева, дм, Катедра „Детска дентална медицина“, Факултет по Дентална медицина, Медицински университет – Варна

Професионално направление: 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.2 Дентална медицина, специалност „Детска стоматология“

ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ

Предоставеният ми комплект материали на хартиен и електронен носител са в съответствие с Правилника на МУ-Варна. Всички документи са изготвени и представени изрядно.

АКТУАЛНОСТ НА ДИСЕРТАЦИОННАТА ТЕМА

Дентално лечение в детската възраст, често е съпроводено със страх, болка или насилствени преживявания. Тези фактори се отразяват върху психичното състояние на децата и би могло да последва избягване на лечението включително и в зряла възраст. При деца със специфични потребности лечението под обща анестезия е методи на избор, както и при силно негативни деца. Методът създава условия за високо качество на лечение и превенция на негативните усещания.

Адмираiram избора на тази перспективна и с бъдеще тема, обхващата три годишен период на професионален труд, даваща и първите обобщени

резултати за страната, касаещи лечението под обща анестезия.

СТРУКТУРИРАНЕ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

В обем от 272 страници по БДС (вкл. и приложенията), дисертацията обхваща литературен обзор – 7 подглави – 95 стр., обосновка за дисертабилност на темата – 2 стр., цел и задачи – 1 стр., методика на проучването – 11 стр., резултати и обсъждане – 98 стр., изводи и заключение – 8 стр., литература, с публикации предимно от последното десетилетие (330 библиографски единици, и само 17 на кирилица).

Трудът включва много голям брой таблици и фигури, както и клинични фотоси, които в дисертацията вече са номерирани и представени в общ порядък. В това отношение дисертацията е станала много прегледна и не затруднява читателя.

Литературният обзор разглежда и анализира детайлно предимствата и недостатъците на вариантите на обезболяване в детската дентална медицина: местна аналгезия; седация и местна аналгезия; обща анестезия.

Обърнато е внимание на възможните усложнения, за които анестезиологичният екип трябва да бъде подготвен при различните методи на седация. Авторката е запозната има знания относно адекватното поведение при усложненията от общ характер.

Споменати са и скали за изследване и оценка на поведението на децата при посещение в дентален кабинет. В отделна подточка са обобщени показанията за употребата на обща анестезия, основаващи се на ползите, рисковете, ефективността, очакваните резултати, степента на тревожност на детето, кооперативната му способност и компетентна преценка от страна на денталния лекар.

Критично са отбелязани възстановителните материали и техники при лечение на деца.

Литературният обзор е много добре структуриран и представя обстойно проучената от авторката проблематика, на базата на която ще се очертаят целта и задачите на изследването.

Обхванен е литературният обзор, но е необходим за пълноценно представяне на проблематиката от различните гледни точки - общомедицинска, дентална и личностни причини за провеждане на лечение под обща анестезия.

Критичен е анализа на авторката за нежелателното повторение на денталното лечение под обща анестезия, което изисква адмирации!

Познавателният характер на обзора допринася извънредно много за повишаване на осведомеността на читателите относно методите за седация в денталната медицина, предимствата и недостатъците им и завършва с конкретни изводи, от които ще отбележа последният, а именно липсата на алгоритъм за дентално лечение на деца под обща анестезия.

Анализът на литературните данни е в основата на определянето на целта и задачите на д-р Андреева-Борисова.

В дисертационния труд целта е ясна и обхващаща задачите и изследванията. Като особено важни за клиничната практика са задачи 3,4 и 5, резултатите от които отговарят на най-важните приноси на дисертационния труд.

МАТЕРИАЛ И МЕТОДИ

Изследвани и лекувани са общо 396 деца, разделени в три възрастови групи (под 5 години.; между 5-12 години.; между 12-18 години) в три времеви периода (2015г.; 2016г.; 2017г.).

Доц. Андреева-Борисова използва за охарактеризиране на денталния и хигиенен статус на децата, лекувани под обща анестезия съвременни и точни индексни системи - dmft/ DMFT, модифицирана по Пенева и PLI- индекс на Silness and Loe.

Прецизно са изготвени и анкетните методи, използвани за осъществяване на задача три и задача шест.

Изработването на задача пета и на базата на изследвания във връзка с различните методи на лечение и усложненията, както и на оценката на кариес риска. За всяко изследвано дете е създадена индивидуална профилактична програма, според критериите възраст и кариес риск.

Задачите си д-р Андреева-Борисова е изпълнила прецизно.

Резултатите от формулираните задачи са представени детайлно.

Обезпокояващ е документираната средната възраст на децата, лекувани под обща анестезия 5.71 ± 3.55 години. Интересната е регистрираният полов полов деморфизъм.

Като особено важни за детската дентална медицина са получените резултати о.по задачи две и четири.

Данните, отразяващи денталния статус показват, че децата, лекувани с обща анестезия, имат висока кариозна активност. Високите стойности на dmft / DMFT индекс са най-вече поради нелекувани усложнени кариеси.

Доц. Андреева обяснява и измерените от нея завишените стойности на PLI на Silness&Löe в при трите изследвани групи – дължащи се на факта, че децата лекувани под обща упойка са проблемни като поведение и/или физическо и психическо здраве, което води до negliжиране на оралната им хигиена, с последствие предразположеност към развитие и на нови кариозни лезии.

Резултатите по задача три са очаквани и обуславят необходимостта от приложението на дентално лечение под обща анестезия – комбинация от силно негативни деца и негативно поведение, ранна възраст и липса на кооперативност, както и най-голям процент на деца с висок кариес риск.

Един от важните професионални успехи на доц. Андреева-Борисова е медифицирането и намаляването на рискът от развитие на кариес при децата една година след проведената санация на устната им кухина под обща анестезия.

Индикациите за дентално лечение под обща анестезия са резултат на анализ на медицинската документация на децата, лекувани под обща анестезия. Най-значим процент от тях се падат на кариеса на ранното детство и липсата на кооперативност на децата, повишена тревожност към дентално лечение и деца със специфични потребности.

Повечето от децата, получили дентално лечение под наркоза са физически здрави. А от децата със системни и общи заболявания, подложили се на лечение под обща анестезия са с детска церебрална парализа (ДЦП), аутизъм, епилепсия, различни синдроми.

Резултатите по задача четири посочват, че използването на ГЙЦ е най-застъпено под 5 години, както и преформираниите метални и циркониеви коронки, а използването на композитни възстановявания е най – често при децата с възрастов ранг 12-18 години.

При профилактичните прегледи са оценени наличието на obtурации и вторични кариеси, случаите с необходимост от ре – лечение. Най-висок е процентът на падналите obtурации от композит.

Анализирани са и усложненията след обща анестезия: най-често са случаите с периодонтит, лекуван с формалин-резорциновия метод.

Най-стойностна и ценна за практиката е задача пета – създаването на алгоритъм за комплексна профилактика и лечение на деца под обща анестезия, базиран както на индивидуална профикатична програма, с цел превенция на нови кариозни лезии, така и включена превенцианна на зъбно-челюстни деформации. Детайлизирани са терапевтичните подходи при различните клинични ситуации.

Направените изводи отразяват напълно резултатите по отделните задачи.

Приемам приносите с оригинален и потвърдителен характер, като субективно ги подреждам професионална стойност:

- Изведен е и приложен алгоритъм за комплексна дентална профилактика и лечение на деца под обща анестезия
- Прецеизирани са индикациите за дентално лечение на деца по обща анестезия
- Основна индикация за дентално лечение на деца под обща анестезия е липсата на кооперативност
- Потвърдена е необходимостта от по– радикален подход на лечение, при работа под наркоза с цел превенция на ре – леченията.

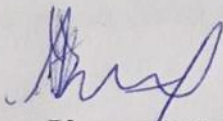
В ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Дисертационният труд е лично дело на доц. Радосвета Андреева-Борисов, която е положила огромен, системен труд, за да представи всеобхватно проблемите свързани с лечението под обща анестезия. Доц. Андреева компетентно интерпретира получените резултати, които са несъмнен принос за българската школа по дентска дентална медицина.

Представеният за защита дисертационен труд на доц.д-р Радосвета Стоянова Андреева, доцент в Катедрата по Дентска дентална медицина на Факултета по дентална медицина, МУ – Варна, на тема „КОМПЛЕКСНО ДЕНТАЛНО ЛЕЧЕНИЕ НА ДЕЦА ПОД ОБЩА”, е

изключително актуален, разкрива нови диагностични и терапевтични перспективи и ще бъде полезен за всички лекари и дентални медици, които трябва да диагностицират, лекуват и проследяват деца със специфични здравни потребности, деца с по-висок кариес риск, силно негативни деца, лекувани под обща анестезия.

Препоръчвам на почитаемите членове на Научното жури да дадат положителния си вот за присъждането на образователната и научна степен ДОКТОР НА НАУКИТЕ на доц.д-р Радосвета Стоянова Андреева.

(доц. д-р Ася Кръстева-Панова, дмн)

София, 10 септември 2018г.